

## Právne prostriedky ochrany osobnosti

**Anotácia:** Účinná ochrana osobnostných práv občanov, ktorá spočíva najmä v garantovaní práva na ochranu osobnosti a v zabezpečení efektívnych právnych prostriedkov jeho ochrany, je záujmom každého demokratického právneho štátu. Osobnostné práva sú práva, ktoré chránia integritu človeka bez ohľadu na jeho vek, duševnú a intelektuálnu vyspelosť, vierovyznanie, národnostnú a etnickú príslušnosť, spoločenské postavenie, hmotné zabezpečenie. Ide o nehmotné nemajetkové hodnoty, chránené normami tak súkromného práva, ako aj verejného práva. Autor sa v príspevku zaoberá problematikou občianskoprávnej ochrany osobnostných práv upravenej najmä v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom kladie dôraz najmä na podrobnú interpretáciu dostupných právnych prostriedkov ochrany osobnosti z hľadiska ich nožnej praktickej realizácie.

**Kľúčové slová:** Ústava Slovenskej republiky, Občiansky zákonník, fyzická osoba, osobnosť, právo na ochranu osobnosti, právo na ochranu života, zdravia, občianskej cti, ľudskej dôstojnosti, právo na ochranu súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy, negatívna žaloba, reštitučná žaloba, satisfakčná žaloba, nemajetková ujma, určovacia žaloba, náhrada škody.

Právo na ochranu osobnosti, resp. tzv. osobnostné práva sú neoddeliteľnou súčasťou odvetvia občianskeho práva a ich právna úprava je obsiahnutá najmä v ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Občianskoprávna ochrana osobnosti pritom vychádza z ústavného rámca, ktorým je najmä čl. 19 Ústavy SR. Obsahom citovaného článku je ústavná garancia práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti, práva na ochranu mena, ako aj práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Úprava zakotvená v čl. 19 Ústavy SR pritom konkrétnejšie nadväzuje na ústavné princípy zakotvené v čl. 12 (ľudia sú slobodní a sú si rovní v dôstojnosti i v právach) a v čl. 16 (nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia).<sup>1</sup>

Nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia znamená právo každého na zachovanie vlastnej telesnej integrity, ako aj vlastnej súkromnej sféry. Pojmom súkromie sa vo všeobecnosti rozumie právo jednotlivca na súkromný život podľa vlastných predstáv, a to aj v prípadoch, keď sa tieto predstavy odlišujú od názorov širokej verejnosti, prípadne aj celej spoločnosti. Súkromný život je široký pojem, ktorý v sebe okrem iného zahŕňa aj aspekty fyzickej a sociálnej identity jednotlivca vrátane práva na osobnú autonómiu, osobný rozvoj a práva založiť a rozvíjať vzťah s inými ľudskými bytosťami a s vonkajším svetom.<sup>2</sup> Z doterajšej ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR vyplýva, že účelom ústavou priznaného práva na súkromie je nielen poskytnutie ochrany práv podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ale aj zabránenie orgánom verejnej moci, aby zasahovali do správania jednotlivca nad nevyhnutnú mieru a príliš neprimerane riadili jeho súkromný život. Ústavou zaručené právo na súkromie teda nie je identické s právom na súkromie, ktoré chráni Občiansky zákonník. Právo na súkromie podľa Občianskeho zákonníka nie je zanedbateľnou zložkou ústavného práva na súkromie. Ústavou zaručené právo na súkromie sa však naplňa aj niektorými ustanoveniami zákona o rodine. Toto právo štát chráni taktiež v odvetví trestného práva vytvorením skutkových podstát trestných činov porušujúcich súkromie (napr. § 194, § 196 až § 198 Trestného zákona).<sup>3</sup>

Ústavným základom ochrany nemateriálnych hodnôt súkromnej povahy je najmä čl. 19 ods. 2 Ústavy SR. Ústava pritom v citovanom článku nezaručuje ochranu súkromného

<sup>1</sup> KRÁLIK, J. a kol. *Heslár verejného práva: výkladový slovník*. 2005, s. 391

<sup>2</sup> DRGONEC, J. *Ústava Slovenskej republiky – Komentár*. 2007, s. 168

<sup>3</sup> pozri bližšie nález Ústavného súdu SR zo dňa 15. októbra 1997, sp. zn. II. ÚS 59/97

a rodinného života pred akýmkoľvek zásahmi, ale len pred tými, ktoré sú neoprávnené. V zmysle judikatúry Ústavného súdu SR pod neoprávneným zasahovaním treba rozumieť také zasahovanie, ktoré nemá základ v zákonnej úprave, nesleduje ustanovený cieľ, nedbá na podstatu a zmysel obmedzovaného základného práva a slobody alebo nie je nevyhnutným a primeraným opatrením na dosiahnutie ustanoveného cieľa (I. ÚS 13/2000)<sup>4</sup>.

Záujmom každého demokratického právneho štátu je aj účinná ochrana osobnostných práv jeho občanov. Z globálneho pohľadu ide o ochranu sociálnej, psychologickú, ako aj spoločenskú povahu. Subjektívne osobnostné práva sú charakteristické svojou všeobecnosťou, t. j. patria každému jednotlivcovi, nepremlčateľnosťou, neprevoditeľnosťou, nescudziteľnosťou a časovou ohraničenosťou dĺžkou života oprávneného subjektu. Pôsobia erga omnes, t. j. proti všetkým, ktorí požívajú rovnakú právnu ochranu osobnostných práv a nachádzajú sa v rovnakom právnom postavení.

Predmetom subjektívnych osobnostných práv je osobnosť každej fyzickej osoby ako jednotlivca, t. j. čiastkové hodnoty tvoriace integritu každého človeka v jej fyzickej a psychomorálnej rovine, pričom s týmito hodnotami nakladá každá bytosť v spoločnosti vo vzťahoch s ostatnými subjektmi s rovnakým právnym postavením<sup>5</sup>. Takýmito čiastkovými hodnotami sú najmä právo na život, právo na ochranu zdravia, právo na zachovanie telesnej integrity a osobnej slobody. Ďalšiu skupinu osobnostných práv tvorí právo na meno, česť, súkromie, dôstojnosť, vlastnú podobu, slovné prejavy a ich záznamy. Uvedená skupina práv zahŕňa predovšetkým práva nadobudnuté v rámci spoločnosti, kým k prvej skupine patria práva nadobudnuté prevažne od prírody.

Z uvedeného je zjavné, že osobnostné práva, resp. nimi chránené čiastkové hodnoty, možno rozdeliť podľa spôsobu ich nadobudnutia na:

- a) hodnoty nadobudnuté od prírody (právo na život, zdravie, podobu),
- b) hodnoty nadobudnuté od spoločnosti (právo na slobodu, česť, dôstojnosť),
- c) práva nadobudnuté z organizácie spoločnosti (právo na meno),
- d) práva nadobudnuté z prejavov osobnosti človeka (podobizne, písomnosti osobnostnej povahy, hlasové záznamy).

V súlade s vyššie uvedeným Občiansky zákonník v ust. § 11 zakotvuje právo fyzickej osoby na ochranu jej osobnosti, najmä života, zdravia, občianskej cti, ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

V zmysle § 13 Občianskeho zákonníka má osoba, do ktorej práva na ochranu osobnosti bolo neoprávnene zasiahnuté, právo domáhať sa proti subjektu zásahu upustenia od neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti (tzv. negatívna žaloba), odstránenia následkov takéhoto zásahu (tzv. reštitučná žaloba) a poskytnutia primeraného zadosťučinenia (tzv. satisfakčná žaloba). Právne prostriedky ochrany osobnosti sú v citovanom ustanovení vymenované len demonštratívne a zákon nevylučuje prípadné uplatnenie aj iných právnych prostriedkov. V praxi sa napríklad možno žalobou na súde domáhať zverejnenia výroku, že konkrétne slovné alebo písomné výroky, zasahujúce do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby, sú nepravdivé. Z hľadiska zabezpečenia efektívnej ochrany osobnosti je preto nevyhnutné zvoliť proti každému neoprávnenému zásahu do osobnostných práv taký právny prostriedok ochrany (príp. viacero takýchto prostriedkov), ktorý poškodenému subjektu zabezpečí najúčinnnejšiu ochranu jeho práv chránených ustanovením §11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

<sup>4</sup> pozri bližšie: DRGONEC, J. *Ústava Slovenskej republiky – Komentár*. 2007. s. 219

<sup>5</sup> LUBY Š. *Občianskoprávna ochrana osobnosti*, Právny obzor, 9/1968, s. 77

### **Upustenie od neoprávneného zásahu (negatívna žaloba)**

Upustenie od neoprávneného zásahu, ktoré ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka uvádza na prvom mieste, je základným právnym prostriedkom ochrany osobnostných práv. Fyzická osoba sa ho však môže úspešne domáhať len do momentu, kým neoprávnený zásah do jej práva na ochranu osobnosti neskončí, prípadne kým hrozí bezprostredné nebezpečenstvo jeho uskutočnenia alebo zopakovania v budúcnosti. Tento právny prostriedok ochrany nie je možné použiť v prípade dokonania neoprávneného zásahu do chránenej sféry osobnosti fyzickej osoby ani v prípade, ak nehrozí žiadne bezprostredné nebezpečenstvo jeho uskutočnenia alebo zopakovania v budúcnosti. Z uvedeného je zrejmé, že tento občianskoprávny prostriedok ochrany osobnosti má aj preventívny charakter, pretože jeho cieľom je upustenie od neoprávneného zásahu tak, aby nedošlo k ujme na osobnosti fyzickej osoby.

Formulácia žalobného petitu a výroku súdnych rozhodnutí týkajúcich sa upustenia od neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti ukladajú žalovanému povinnosť upustiť od určitého konkrétneho neoprávneného zásahu voči žalobcovi, t. j. musia obsahovať vyslovenie zákazu takéhoto konkrétneho neoprávneného zásahu a jeho pokračovania.

Podľa ustálenej judikatúry súdov v žalobách domáhajúcich sa uloženia povinnosti zdržať sa zásahov dotýkajúcich sa osobnosti žalobcu sa musí presne vyjadriť, akých konkrétnych činov sa má žalovaný voči žalobcovi zdržať. Iba varovanie, že sa žalovaný má zdržať urážlivých výrokov alebo výrokov zasahujúcich do cti žalobcu, nestačí, pretože výrok rozsudku sa nemôže týkať iných zásahov, než ku ktorým reálne došlo. V rozsudku týkajúcom sa negatívnej žaloby pritom nemusí byť stanovená lehota na splnenie uloženej povinnosti.

Výrok rozsudku však musí presne špecifikovať konanie, ktorého sa má žalovaný zdržať. Výrok súdu o povinnosti zdržať sa prípadných ďalších zásahov do osobnostných práv oprávnenej osoby pritom neobsahuje stanovenie lehoty na plnenie, t. j. je vykonateľný už právoplatným uložením tejto povinnosti.

Výkon súdnych rozhodnutí znejúcich na upustenie od protiprávných zásahov do práva na ochranu osobnosti sa uskutočňuje podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku prostredníctvom ukladania pokút. Zaplatenie pokuty pritom nezbaňuje povinného povinnosti splniť súdom primárne ustanovenú povinnosť upustiť od neoprávneného zásahu.

### **Odstránenie následkov neoprávneného zásahu (reštitučná žaloba)**

Neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti spravidla spôsobí také závažné následky vo sfére osobnosti fyzickej osoby, že postihnutá fyzická osoba má eminentný záujem na ich urýchlennom odstránení.

V žalobnom návrhu reštitučnej žaloby je preto potrebné navrhnúť taký spôsob odstránenia následkov, ktorý bude neoprávnenému zásahu primeraný a zároveň účinný. Základným predpokladom na uplatnenie tohto právneho prostriedku ochrany osobnosti je skutočnosť, že následky neoprávneného zásahu v čase jeho uplatnenia pretrvávajú (aj keď samotný zásah už pominul) a je ich možné prijateľným spôsobom odstrániť. Spôsob odstránenia týchto následkov býva rozdielny podľa konkrétneho prípadu a jeho voľba závisí od obsahu, formy a rozsahu neoprávneného zásahu. Poškodená fyzická osoba má pritom pochopiteľne záujem na úplnom odstránení následkov neoprávneného zásahu tak, aby bol obnovený stav, ktorý existoval pred uskutočnením takéhoto zásahu. V žalobách, ktorými sa žalobcovia domáhajú uloženia povinnosti odstránenia následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv, preto musí byť presne formulovaný žalobný petit, a to tak čo do povinnosti, ktorá má byť žalovanému uložená, ako aj čo do lehoty, v ktorej má dôjsť k splneniu tejto povinnosti.

Spôsob odstránenia následkov neoprávneného zásahu sa v konkrétnych prípadoch rozlišuje podľa povahy veci, najmä podľa druhu zásahu do práva na ochranu osobnosti a podľa okolností, za ktorých k zásahu došlo. Uloženie povinnosti na odstránenie následkov neoprávneného zásahu sa spravidla ukladá spôsobom zodpovedajúcim forme, v ktorej k zásahu došlo. Ak došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv napríklad v tlači, odstránenie následkov protiprávneho konania sa uskutoční formou zverejnenia ospravedlnenia v tlači.

### **Primerané zadost'učinenie (satisfakčná žaloba)**

Primerané zadost'učinenie je špeciálnym právnym inštitútom ochrany osobnosti so satisfakčnou povahou. Jeho primárnym účelom je priznanie satisfakcie fyzickej osobe, ktorej osobnostné práva boli porušené, pretože následky neoprávneného zásahu do jej práva na ochranu osobnosti zvyčajne spôsobili nemožnosť obnovenia pôvodného stavu. Ide pritom o právny prostriedok výlučne morálneho, imateriálneho pôsobenia. Je ho možné úspešne uplatniť iba v prípadoch, keď s ohľadom na závažnosť neoprávneného zásahu a ním spôsobené následky nebudú postačovať predchádzajúce právne prostriedky ochrany, t. j. upustenie od neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti a odstránenie následkov takéhoto zásahu. Konkrétnym prejavom poskytnutia primeraného zadost'učinenia v praxi býva napríklad ospravedlnenie, odvolanie urážlivých výrokov alebo náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Pokiaľ ide o primeranosť zadost'učinenia zakotvenú v ust. § 13 Občianskeho zákonníka, táto sa odvíja najmä od okolností konkrétneho prípadu. Poskytnutie primeraného zadost'učinenia sa spravidla vykoná v mieste uskutočnenia protiprávneho zásahu do osobnostných práva, kde dôjde zo strany povinnej osoby k ospravedlneniu alebo odvolaniu urážlivých výrokov.

O priznaní primeraného zadost'učinenia, pokiaľ sú na jeho priznanie splnené zákonom ustanovené podmienky, súd rozhoduje na návrh poškodeného. Návrh na poskytnutie satisfakcie pritom môže znieť priamo na konkrétnu formu zadost'učinenia alebo poškodená fyzická osoba môže v petite požadovať, aby sám súd na základe konkrétnych okolností prípadu určil formu primeraného zadost'učinenia.

Najčastejším spôsobom požadovaného primeraného zadost'učinenia je ospravedlnenie zvyčajne sprevádzané náhradou nemajetkovej ujmy. Podmienkou priznania materiálnej satisfakcie je pritom nemajetková ujma, ktorá je spôsobilá v značnej (nie iba v bežnej) miere znížiť dôstojnosť fyzickej osoby a jej vážnosť v spoločnosti. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch má fyzická osoba aj v prípadoch, keď morálna satisfakcia už nie je aktuálna. Právny inštitút náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch bol v našom právnom poriadku zavedený zákonom č. 87/1990 Zb., ktorým sa s účinnosťou od 29. marca 1990 doplnil Občiansky zákonník o ustanovenie § 13 ods. 2.

Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy musí mať súd preukázané, že sú tu okolnosti preukazujúce, že v konkrétnom prípade nestačí zadost'učinenie podľa ustanovenia § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to najmä z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na postavenie žalobcu v rodine a v rámci spoločnosti.

Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je stanovená zákonom. Výšku peňažného zadost'učinenia určuje v konkrétnom prípade súd na základe svojej úvahy, s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu. Zákon pritom ustanovuje súdu povinnosť prihliadnuť pri rozhodovaní o výške materiálnej satisfakcie najmä na dve hľadiská, a to závažnosť vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu osobnostných práv došlo (§13 ods.3 Občianskeho zákonníka). Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Pri rozhodovaní

o náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné prihladiť aj na zadost'ucinenie, ktoré je poškodenej osobe priznané obsahom odôvodnenia rozsudku, v ktorom sa konštatuje, že došlo k porušeniu jej práva na ochranu osobnosti.

Aj napriek skutočnosti, že výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súd určuje voľnou úvahou, musí žalobca v satisfakčnej žalobe označiť mieru požadovanej peňažnej satisfakcie (dispozičná zásada). Táto je potom hornou hranicou, o ktorej môže súd v konaní rozhodnúť, pretože súd nemôže žalobcovi priznať viac, ako sám žiada. S poukazom na ustanovenie § 79 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku musí byť preto zo satisfakčnej žaloby jednoznačne zrejmá výška požadovaného peňažného zadost'ucinenia.

Hoci nemajetkové práva fyzickej osoby na ochranu osobnosti sa nepremlčujú, právo na poskytnutie primeraného zadost'ucinenia v peniazoch ako majetkové právo podlieha premlčaniu, a to vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, ktorá začne plynúť odo dňa, keď sa právo na peňažnú satisfakciu mohlo uplatniť po prvý raz (§ 100 a § 101 Občianskeho zákonníka).

Povinnosť poskytnúť primerané zadost'ucinenie je osobne spätá s osobou, ktorá sa neoprávneného zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby dopustila. Táto povinnosť má teda výlučne osobný charakter, a preto zaniká smrťou povinnej osoby.

### **Iné právne prostriedky na ochranu osobnosti**

V zmysle ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka je možné domáhať sa ochrany osobnosti popri návrhoch na zdržanie sa neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti a návrhoch na odstránenie následkov neoprávnených zásahov napríklad aj návrhom na určenie nepravdivosti výrokov (najmä slovných alebo písomných) alebo tiež návrhom na určenie, že pôvodca zásahu neoprávnené zasiahol do práva žalobcu na ochranu osobnosti. V týchto prípadoch nie je potrebné preukazovať naliehavý právny záujem, pretože nejde o tzv. určovaciu žalobu v zmysle sust. § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku. Primárnym cieľom takýchto kumulovaných návrhov je totiž dosiahnutie zákazu neoprávneného zásahu do osobnostných práv, príp. odstránenie jeho následkov a poskytnutie primeraného zadost'ucinenia. Iná situácia by vznikla v prípade, ak by žalobca podal výlučne určovaciu žalobu, ktorou by sa napríklad domáhal iba nepravdivosti výrokov. Podmienkou úspešnosti takejto určovacej žaloby by totiž v súlade s ust. § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku nepochybne bolo preukázanie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení.

Okrem špecifických právnych prostriedkov ochrany osobnosti zakotvených v § 13 Občianskeho zákonníka, prichádza v konkrétnom prípade do úvahy i aplikácia všeobecných prostriedkov občianskoprávnej ochrany osobnostných práv. Ide najmä o právnu ochranu osobnostných práv prostredníctvom svojpomoci upravenej v ust. § 6 Občianskeho zákonníka. V zmysle citovaného ustanovenia, ak hrozí neoprávnený zásah do práva bezprostredne, môže ten, kto je takto ohrozený, primeraným spôsobom zásah sám odvrátiť. Zákonnými podmienkami dovolenej svojpomocnej ochrany osobnostných práv je pritom existencia bezprostrednej hrozby neoprávneného zásahu do týchto práv, odvracanie neoprávneného zásahu výlučne ohrozeným subjektom a primeraný spôsob odvrátenia neoprávneného zásahu.

V rámci právnej ochrany osobnosti prichádza teoreticky do úvahy aj ochrana poskytovaná treťou osobou v rámci plnenia špeciálnych prevenčných povinností zakotvených v ustanoveniach § 417 a § 418 Občianskeho zákonníka.

Podľa okolností konkrétneho prípadu sa poškodená fyzická osoba môže v praxi domáhať ochrany osobnostných práv právnymi prostriedkami, ktoré sú upravené jednak v Občianskom súdnom poriadku (napr. určacia žaloba podľa § 80 písm. c), predbežné opatrenie podľa § 74), ale aj napríklad v Zákonníku práce, tlačovom zákone, zákone

o ochrane osobných údajov, zákone o slobodnom prístupe k informáciám, Trestnom zákone a Trestnom poriadku.

### Náhrada škody vo veciach ochrany osobnosti

V súlade s ust. § 16 Občianskeho zákonníka, ak neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti bola fyzickej osobe spôsobená aj majetková ujma vyčísliteľná v peniazoch, má postihnutá fyzická osoba právo aj na náhradu takto vznikutej škody, a to aj vtedy, ak si uplatňuje aj právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Zodpovednosť za takto spôsobenú škodu sa posudzuje podľa ustanovenia § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka, t. j. uplatňuje sa princíp prezumovaného zavinenia (na rozdiel od objektívnej zodpovednosti pri neoprávnenom zásahu do práva na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka).

Právo na náhradu takto spôsobenej škody podlieha premĺčaniu, pričom v súlade s ustanovením § 106 Občianskeho zákonníka sa právo na náhradu škody premĺčuje v dvojročnej subjektívnej premĺčacej dobe, ktorá plynie odo dňa, keď sa poškodený dozvie a škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Najneskoršie sa však právo na náhradu škody premĺči v trojročnej objektívnej premĺčacej dobe, ktorá plynie odo dňa, keď došlo ku škodnej udalosti. Pri škode spôsobenej úmyselne je však ustanovená až desaťročná objektívna premĺčacia doba. Nároky vyplývajúce z práva na náhradu škody však nie sú obmedzené objektívnou premĺčacou dobou, ak je predmetom náhrady ujma na zdraví.

### Literatúra

- CIRÁK, J. *Ochrana osobnosti v slovenskom občianskom práve*. Bratislava. PF Univerzity Komenského. 1994
- DRGONEC, J. *Ústava Slovenskej republiky – Komentár*. Šamorín. Heuréka. 2007
- FEKETE, I. *Občiansky zákonník - Komentár*. Bratislava. Epos. 2007
- KERECMAN, P. Právo na primerané zadost'účinenie a náhradu nemajetkovej ujmy v slovenskom právnom poriadku. In *Justičná revue*, č. 8-9/2006 a 10/2006
- KNAP, K., ŠVESTKA, J. *Ochrana osobnosti*. Praha. Linde. 1996
- KRÁLIK, J. a kol. *Heslár verejného práva: výkladový slovník*. Bratislava. Eurounion. 2005
- LUBY, Š. Občianskoprávna ochrana osobnosti. In *Právny obzor*, č. 9/1968
- SVOBODA, J. a kol. *Občiansky zákonník - komentár*. V. vydanie. Eurounion. 2005
- VETERNÍKOVÁ, M. *Právna ochrana osobnosti*. Bratislava. Procom. 2003
- VOJČÍK, P. a kol. *Občiansky zákonník. Stručný komentár*. Bratislava. IURA EDITION. 2009
- VOJČÍK, P. Ochrana osobnosti a médiá. In *Bulletin slovenskej advokácie*, č. 1/2004
- WERNER, I., WERNER, A. Peňažná satisfakcia v prípade ochrany osobnosti a dobrej povesti. In *Justičná revue*, č. 5/2002. s. 571
- Ústava SR č. 460/1992 Zb.
- Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov

**Key words:** the Constitution of the Slovak Republic, Civil Code, natural person, personality, the right for personal freedoms, the right for protection of human life, health, civic virtue, human dignity, the right for privacy protection, protection of name and signs of personal character, 'actio negatoria', action for restitution, action for satisfaction, non-financial damage, action of determination, indemnification.

## Summary

The effective protection of personal rights of citizens, especially guarantee of the right for protection of human personal freedoms and provision of effective legal means for protection of this right, is an interest of every democratic legal country.

The right for protection of personal freedoms, the so called personal rights, is an inseparable part of the civil law branch and its legal arrangement is included in Section 11 and the following Civil Code. At the same time the protection of personal freedoms by civil law is based on the constitutional framework, especially Article 19 of the Constitution of the Slovak Republic.

The subjective personal rights are characteristic for their universality, i.e. they belong to every person, unlimited period of existence, non-transferability, inalienability and limitation by human lifespan. The rights possess 'erga omnes' enforceability, i.e. enforceability toward all with the same legal protection of personal rights and legal status. The subject of personal rights is a personality of every natural person in its whole, i.e. the partial values creating a physical and psycho-moral integrity of every human being.

In Section 11 of the Civil Code is instituted the right of a natural person for protection of personal freedoms, especially life, health, civic virtue, human dignity as well as privacy, the name and signs of personal character.

With reference to the legal means of protection of personal rights these are especially governed by Section 13 of the Civil Code stating the person whose rights for protection of personal freedoms have been unlawfully violated is entitled to claim against the subject causing such violation their withdrawal from unlawful violation into the right for protection of personal freedoms (the so called actio negatoria), elimination of results of such violation (the so called action for restitution) and provision of an adequate satisfaction (action for satisfaction). The legal means for protection of personal freedoms are only stated in the quoted provision for demonstration purposes and the law does not exclude other possible enforcement legal means (for example, an action for determination of false statements, or an action for indemnification).

To provide effective protection of human personal freedoms it is therefore inevitable to select such a legal mean of protection (or more legal means) against each unlawful violation into personal rights which provide the injured person with the most effective protection of their rights according to Section 11 of the following Civil Code.

*JUDr. Jozef Bolješik*  
*advokát*  
*e-mail: info@boljesik.sk*

Recenzent: doc. JUDr. Ľuboš Wäldl, PhD.